

TAKSTOLAR

När konstruktören har beräknat takstolarnas dimensioner, antal och inbördes avstånd, ska "hatten" sättas på vår tillbyggnad.

Här kan det för många vara en bra idé att ha med en snickare på tåget, för här rör vi oss i den borte delen av svårighetsgradsskalan.

I stugans förlängning ska vi ha kopior på de befintliga takstolarna, så att vi kan förlänga taket. På så sätt får vi samtidigt koll på takstolarnas mått.

FÖRE

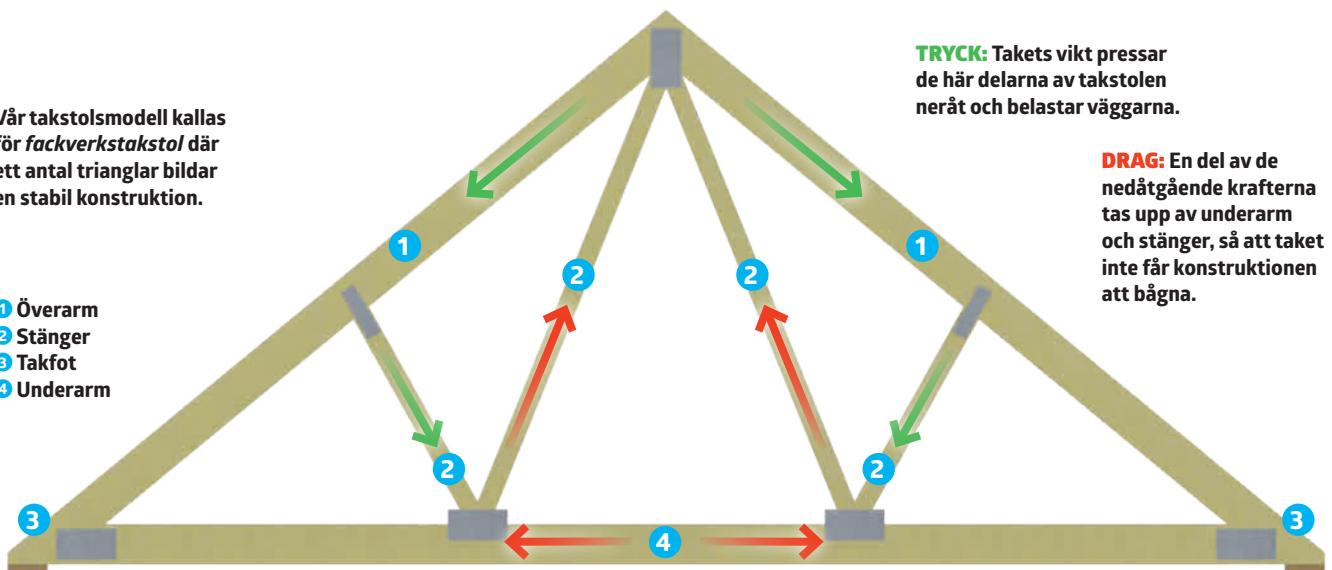
Stommen till väggarna är klara. Nu ska takets stomme byggas ovanpå.

EFTER

Vår takstolsmodell kallas för **fackverkstakstol** där ett antal trianglar bildar en stabil konstruktion.

- 1 Överarm
- 2 Stänger
- 3 Takfot
- 4 Underarm

TRYCK: Takets vikt pressar de här delarna av takstolen neråt och belastar väggarna.

DRAW: En del av de nedåtgående krafterna tas upp av underarm och stänger, så att taket inte får konstruktionen att bågna.

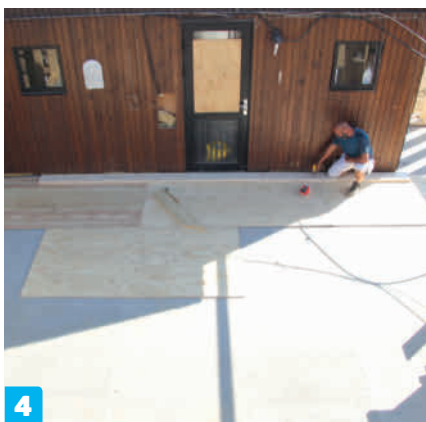
1 För att komma bort från takplattorna när vi ska bygga vidare på takstolarna skruvar vi klossar utanpå de gamla överarmarna. Klossarna sitter med ca en meters mellanrum.

2 Vi skruvar nya överarmar utanpå de befintliga. De nya reglarna till takstolarna ska vara lite för långa, så att de kan anpassas. Överarmarnas ovansida ska flukta med de befintliga.

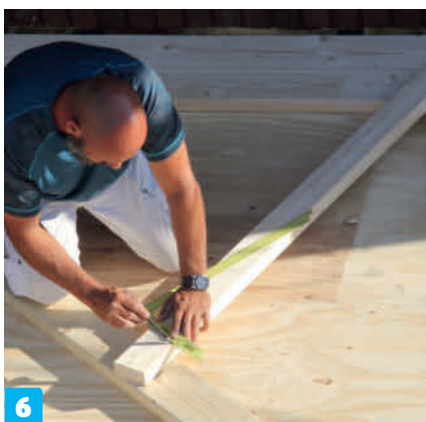

3 Vi lägger upp den vågräta regeln till takfoten så att den vilar på hammarbandet bakom överarmarna. Sedan markerar vi längs underkanten på överarmarna. Alla delar markeras, så vi vet var de hör hemma.

4

Nu ska vi rita upp en takstol i skala 1:1, alltså naturlig storlek. Vi gör en mall av spontade plywoodskivor. Med ett par långa ribbor skruvar vi ihop det hela, så att skivorna sitter ihop.

6

Stänger läggs ovanpå över- och underarmarna och med en vinkelhake överförs markeringarna till stängernas ovansida. Vi sågar dem med kapsågen och lägger dem på plats.

7

Nu ska hållplattor spikas fast på båda sidor om skarven. I t ex Svenskt Träs Takstols-handbok, som går att ladda ner som PDF, kan du läsa mer om takstolar och deras konstruktion.

5

Överarmar och underarm till den första takstolen läggs ut på skivorna och passas till. Brädbitarna läggs mot konstruktionen och skruvas fast i underlaget. De blivande takstolar behöver nu bara läggas mot brädbitarna så behöver vi inte mäta varje gång.

8

Nu kan allt virke sågas till och sätts ihop som på löpande band. Det är mycket viktigt att alla anvisningar från konstruktören och/eller annan dokumentation följs till punkt och pricka.

Resning av takstol

Då ska takstolarna upp och stå. Här kan du se hur vi gjorde, och här har vi med en erfaren snickare i projektet. Fundera ännu en gång på om du också ska bjuda med ett proffs upp på taket.

Själva styrkan i takstolarna måste du få beräknad av en konstruktör. Det är i den totala budgeten små pengar men här betalar det sig verkligen att ta hjälp av en yrkesman.

Markeringar görs på hammarbandet: Takstolar sätts med max 100 cm mellanrum. Takstolens bredd markeras. Vi för nu över märkena från hammarbandet till en bräda.

Vi gör totalt fyra sådana brädor, så att de kan nå längs hela byggnadens längd på båda sidor. Vi märker varje bräda med dess placering (Väst 1, Väst 2, Öst 1, Öst 2).

Vi sätter ett vinkelbeslag på vardera sida om takstolen, så att den kan fästas med 40 mm-ankarspik eller -skruv när den rests.

Så reses den första takstolen. Det är bra att vara tre vid det här momentet: Två håller takfoten mot hammarband och vinkelbeslag medan den tredje skjuter takstolen på plats med en lång "resregel".

Därefter reses de andra takstolarna. En distans spikas fast i den första takstolen, den andra takstolen riktas in därefter, och så spikas distansen i den också. Stående reglar stöttar takstolarna tillfälligt.

Vi drar ett snöre mellan första och sista takstolen, en tumstocksbredd ut ifrån takstolens kant, när alla takstolar har rests. Nu kan de mellanliggande takstolarna justeras på plats efter snöret.

De fyra takstolarna på vinkelbyggnaden görs enligt exakt samma princip, och sedan är det dags för taklagsfest.

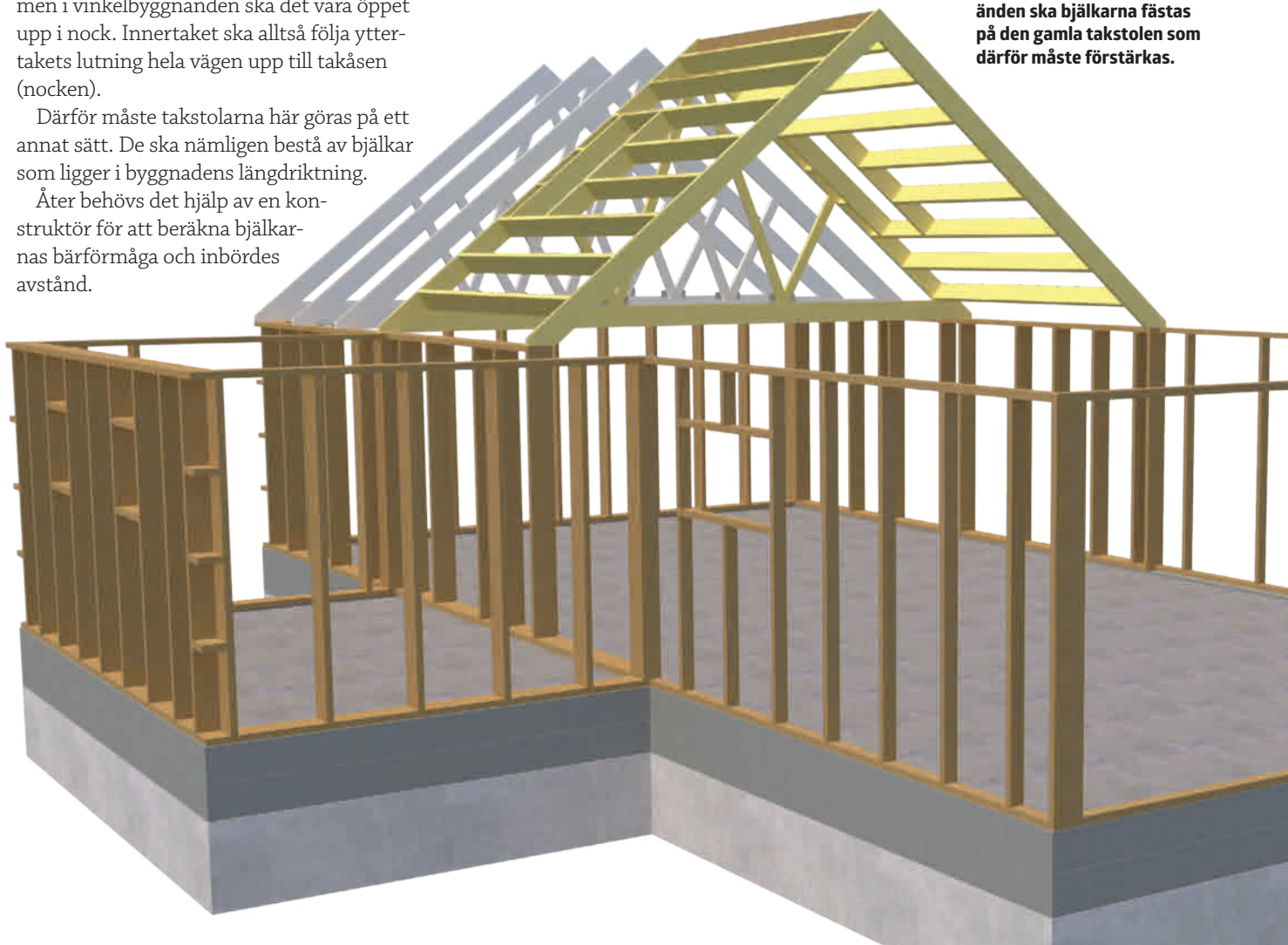
Öppet upp inock

I stugan sitter innertaket ca 250 cm upp, men i vinkelbyggnanden ska det vara öppet upp i nock. Innertaket ska alltså följa yttertakets lutning hela vägen upp till takåsen (nocken).

Därför måste takstolarna här göras på ett annat sätt. De ska nämligen bestå av bjälkar som ligger i byggnadens längdriktning.

Åter behövs det hjälp av en konstruktör för att beräkna bjälkarnas bärförmåga och inbördes avstånd.

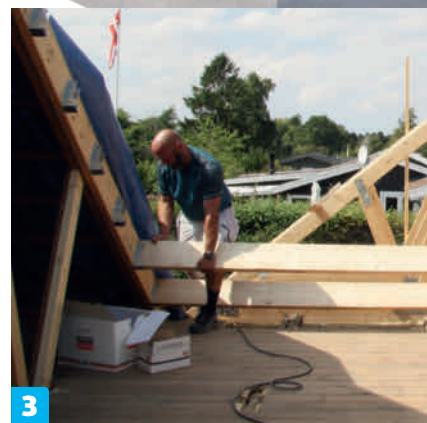
Här ska det vara öppet upp i nock. Bjälkarna ska här ligga längs med huset och "hänga" i två fackverkstakstolar. I ena änden ska bjälkarna fästas på den gamla takstolen som därför måste förstärkas.

1 Vi förstärker stängerna på den ursprungliga takstolen med 45 x 95 mm-reglar. Överarmen förstärks med 45 x 195 mm-reglar. Vi använder spikbeslag och vinklar plus specielskruv med extra stora huvuden.

2 På överarmen sätter vi balkskor på max 50 cm avstånd. De ska hålla de längsgående 45 x 195 mm-takbjälkarna. Balkskorna spikas eller skruvas fast med 40 mm ankarspik eller -skruv.

3 Nu kan de längsgående takbjälkarna läggas på plats mellan de två trekantiga takstolarna. Allt virke är lite snett, så se till att bjälkarna bågnar uppåt, inte neråt. Takets vikt kommer att rätta ut dem med tiden.